

Voorlopige agenda van de commissie Ruimte en Wonen van 5 november 2009

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Ruimte en Wonen

Datum: donderdag 5 november 2009
Aanvang: 17:45 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: H.F.B. van der Heijdt
Griffier: M. Stoutjesdijk
Documenten: **R&W-verslag** (pdf)

A. A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Mededelingen

A.2. Vaststelling agenda

Agenda raadsie. Ruimte en Wonen 5 november 2009 (pdf)

B. B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting 2010

- Programma 4: Woonklimaat en Cultuurhistorie
- Paragraaf 6: Grondbeleid
- Paragraaf 9: Stadsdeelprogramma 2010

Raadsvoorstel - Gemeentebegroting 2010 (pdf)

R&W-verslag

VERSLAG EXTRA RAADSCOMMISSIEVERGADERING RUIMTE EN WONEN

WI: nr. onbekend
Datum: 5 november 2009
Plaats: Oude raadzaal
Tijd: 17.45 – 18.45 uur

Aanwezig: H. van der Heijdt (voorzitter), J. Spakman (PvdA), M. Baldew (PvdA), J.D. Hukema (PvdA), J. Vogel (CDA), D. de Haan (Groen Links), J. Luhoff (D66), B.G. de Boer (VVD), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), L.R. van Gijlswijk (SP), R.J. Prummel (Stadspartij), S.T. Antuma (Student en Stad); F. de Vries (wethouder), I. Bolle (plv. griffier), M. Stoutjesdijk (cie.griffier)

m.k.a.: E. Eikenaar (SP), E. van der Wilt (D66), S. Huisman (ChristenUnie)

Verslag: de heer Z. Jeurig (Notuleerservice Nederland).

A.1. Mededelingen voorzitter/portefeuillehouders

A.2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting

- Programma 4: Woonklimaat en Cultuurhistorie
- Paragraaf 6: Grondbeleid
- Paragraaf 9: Stadsdeelprogramma 2010.

Student en Stad stelt de volgende vragen:

- De fractie wenst het college succes bij het tot stand brengen van een nieuw Lokaal Akkoord.
- De fractie is verheugd over de maatregelen voor de risico's bij Meerstad, de Suikerunie en de opbouw van de reserve grondzaken. De opbouw van de reserve grondzaken moet in de nieuwe bestuursperiode overeind blijven.
- Intense laagbouw: bij dit project moet de gemeente doorpakken, ook bij wat tegenwind vanuit de markt. Ingestemd wordt met het feit dat er nu nog geen geld is.

PvdA stelt de volgende vragen:

- Het gaat goed met de leefbaarheid in de stad, vooral in de wijken. Het is goed dat het nieuwe Lokaal Akkoord vanuit de wijken wordt opgezet. Is het wegvallen van de BLS-gelden een risico voor de wijkvernieuwing? Hoe is dit op te vangen?
- Hoe staat het met de uitvoering van de starterregeling?
- De fractie is het er mee eens de reserve grondzaken elk jaar met 3 miljoen aan te vullen.
- Wat is het beschikbare weerstandsvermogen bij de reserve grondzaken?
- Wat zijn de effecten van de recessie op de grondexploitatie, zowel in de begroting als in de meerjarenraming?

D66 stelt de volgende vragen:

- De fractie sluit zich aan bij de opmerkingen over het Lokaal Akkoord en de wijkvernieuwing.
- Worden de bewoners betrokken bij de wijkperspectieven?
- Jongerenhuisvesting: wordt volgend jaar al een deel van de 4500 woningen gerealiseerd?

De SP stelt de volgende vragen:

- De fractie vindt het vreemd dat geen geld beschikbaar is gesteld voor intense laagbouw.
- Betaalbare huurwoningen voor gezinnen moeten door de gemeente worden toegewezen.
- Het college zou de brief van het stadsdeel Hoogkerk moeten beantwoorden.
- Waarvoor is de reservering van 6 miljoen euro voor het terrein van de SuikerUnie precies bedoeld? Is er een risico? Kan het met een lager bedrag?

De ChristenUnie stelt de volgende vragen:

R&W-verslag

- De fractie is het eens met de opmerkingen over het betrekken van bewoners bij wijkperspectieven.
- De BLS-gelden: wat gaat het college doen nu de gelden vervallen?
- Voorzieningen Meerstad: er wordt 1,5 miljoen van de benodigde 5 miljoen euro gespaard. Hoe komt het restant erbij?
- Zorgen voor morgen, bladzijde 118: hoe kan het beoogde resultaat worden gehaald met dit geld?

GroenLinks stelt de volgende vragen:

- De fractie sluit zich aan bij de vragen over woningbouw. De gemeente doet het goed.
- Woningbouw: ambtelijk is navraag gedaan naar hoeveel structurele subsidies er voor woningbouw beschikbaar zijn. Het gaat over de 20 miljoen euro die bedoeld is voor woningbouw in de ontwikkelingszones Oosterhamtracé en Eemskanaalzone. Worden deze plannen concreet? Zo niet, kan het geld dan naar andere plannen?
- Lukt het in 2010 de eerste 150 woningen in Meerstad te realiseren?
- Worden de Wielewaal-complexen medio 2010 opgeleverd?
- Wonen op het water: de aanpak voor Noorderhaven is akkoord.
- Woonboten: het zoeken naar een nieuwe locatie is nodig. De Energieweg is een goede optie.
- Komen de nota Grondbeleid en de exploitatieverordening voor de verkiezingen naar de raad?

De Stadspartij stelt de volgende vragen:

- Er gaat veel geld om in dit beleid terwijl voor welzijnsonderwerpen met veel moeite kleine bedragen bij elkaar moeten worden gesnipperd. Er is een culturomslag nodig.
- De fractie geeft de gemeente de complimenten voor alles wat is bereikt op het gebied van leefbaarheid, milieu en aantrekkelijkheid van de stad.
- Wonen op water: er is een aanjaagteam nodig. De Suikerfabriek is een goede locatie.
- Wordt de taakstelling van 4500 wooneenheden voor jongeren gehaald? De fractie is voor het realiseren van een campus.
- Reserves: het geld voor de suikerfabriek kan worden benut om de economie van Groningen te stimuleren.

De VVD stelt de volgende vragen:

- Woningmarkt: naast het stimuleren door de gemeente moeten er eerst weer kopers zijn.
- De fractie vraagt nadere informatie over het uitzoekwerk van GroenLinks over de 20 miljoen.
- De meerjarenramingen zien er niet goed uit. De tekorten bij Meerstad zitten er niet in. Is de gemeente in staat de nieuwe beleidsmiddelen 'te produceren'? Zo niet, dan wordt in 2013 het bedrag van 34 miljoen euro, 45 miljoen euro.
- De fractie is het eens met de vragen van de SP over de 6 miljoen euro voor de SuikerUnie. Kan dit breder worden bekeken?
- Kortom: hoe moet met dit alles worden omgegaan, en hoe met de reserve grondzaken? Op welke manier wil het college daar elk jaar 3 miljoen euro aan toevoegen?
- Achterstallig onderhoud eigen gebouwen: dit is niet in alle gevallen begroot voor 2010 of in de meerjarenramingen.
- Intense laagbouw: dit is niet financieel geregeld en dat is niet zo erg. De markt kan worden afgewacht. Nieuwbouw in de wijken heeft voorrang. Bouwen aan het Oosterhamtracé moet doorgaan. De VVD hecht aan de open plekken in de stad. Aan de buitenranden zijn uitleglocaties beschikbaar, dus daar kan gemakkelijker worden gebouwd.
- Woonschepenhaven: er ligt al jaren 3,5 miljoen op de plank. Kan dit worden meegenomen voor de Eemskanaalzone?
- Hoeveel is de raming bouwleges naar beneden bijgesteld? Is dit realistisch?

Het CDA stelt de volgende vragen:

- Wijkvernieuwing: de begroting straalt een flinke ambitie uit. Dit is mede dankzij het Haagse beleid.
- De fractie is blij met de sluitende begroting.
- Starterswoningen: een aantal 'lekken weg', zie Vinkhuizen. Hier moet iets aan worden gedaan.

R&W-verslag

- Nieuw Lokaal Akkoord: de ambitie is te laag. Ook is de ambitie om het netto vertrek van gezinnen uit de stad tot 500 te beperken, verkeerd. Dat moet netto nul zijn.
- Woonstudio's jongeren: de fractie is het eens met de al uitgesproken zorg.
- De fractie sluit zich aan bij de vragen over woonschepen. De plannen komen te traag, pas in 2010.
- Reserve grondzaken: tien jaar is te weinig om met jaarlijks 3 miljoen euro het tekort weg te werken. Hoe ziet het college dit?

Wethouder De Vries reageert als volgt:

- Er ligt een consistente begroting met ambitie. 2010 is een overgangsjaar want 2011 zal er anders uitzien.
- Het college heeft een basis gelegd onder de grote investeringsprojecten; zie de SuikerUnie en Meerstad en de afdracht aan de reserve grondzaken. Dit is erg offensief.
- Opgave na 2010: er is zwaar weer op komst. Er zijn nog rijksregelingen die andere overheden in staat stellen de economie te stimuleren.
- De gemeente wil samenwerken met andere partijen, bijvoorbeeld: wijkvernieuwing samen met de corporaties, zowel fysiek als sociaal. Hier ligt de basis voor het nieuw Lokaal Akkoord. Gemeente en corporaties krijgen minder slagkracht door de dalende rijksmiddelen. Binnen de structuurvisie en het MUST moet invulling plaatsvinden, inclusief de discussie over de 20 miljoen euro die door GroenLinks werd genoemd.
- BLS: dit stopt na 2010, en dan blijft alleen het ISV over.
- Bouwprogramma: de corporaties deden veel, maar liefst 80%. Er is een beweging naar meer markt nodig. Het in de stad houden van gezinnen is belangrijk. Met Meerstad en intense laagbouw ontstaan verschillende woonmilieus en dat is goed.
- Jongerenhuisvesting: de gemeente gaat er mee aan de slag. Tijdelijke studentenhuysvesting kan sneller. In januari of februari wordt met de raad gesproken. Op 11 december is er een bezoek aan Utrecht.
- Wielewaalplein: de eerste paal gaat voor 1 juli 2010 de grond in.
- Wijkperspectieven; de bewoners worden zeker betrokken, op een vernieuwende manier. Dit komt in de commissie ter sprake.
- De starterleningen hebben de aandacht: die lopen beter dan voorheen.
- Brief van Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk: de wethouder is bereid deze te beantwoorden.
- Onderbouwing van de 6 miljoen euro voor SuikerUnie: de exploitatierisico's moeten worden afgedekt. Er zijn aannames gemaakt voor de aankoopbedragen. De rentecomponent zou moeten worden weggewerkt.
- Zorgen voor morgen: er is overleg met de corporaties en een voorstel komt naar de raad.
- De vragen over reserves en vermogen: het college komt er twee keer bij de raad op terug, bij de uitvoering van de motie over Meerstad en bij de bespreking over de reservepositie.
- Woningbouwproductie: 2009 en 2010 worden goede jaren.
- Noorderhaven: er is een aanjaagteam en er is overleg met comités en bewoners.
- Het college is tegen het realiseren van een campus.
- Er is geld gereserveerd voor de Woonschepenhaven.
- De bouwleges lopen terug en moeten anders worden geraamd.
- Voorzieningen Meerstad: Meerstad loopt tot 2026 en dat biedt voldoende tijd om te sparen. Dit is verantwoord omdat Meerstad langzamer wordt ontwikkeld.
- Woonruimteverdeling gezinnen: de wethouder wil dit bespreken bij de herijking van het nieuw Lokaal Akkoord. Er zijn inderdaad wat problemen.
- De wijkperspectieven: bekeken wordt of deze breed in de stad kunnen worden ingezet. De veertien wijken die onder het nieuw Lokaal Akkoord vallen, houden aparte processen.

De voorzitter sluit de vergadering om 18.45 uur.

Agenda raadsce. Ruimte en Wonen 5 november 2009

Extra vergaderingen RAADSCOMMISSIES i.v.m. BEGROTING 2010

I. WERK EN INKOMEN

Concept-agenda: W&I nr.
Datum: 5 november 2009
Tijd: 14.00 – 15.00 uur
Plaats: Oude raadzaal
Voorzitter: J.P.T. Klijnsma
Commissiegriffier: Fimke Hijlkema ☎ 367 7689
E-mail: f.hijlkema@griffie.groningen.nl

A. ALGEMEEN DEEL

- A.1. Mededelingen
- A.2. Vaststelling agenda

B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting
  - Programma 1: Werk en Inkomen
  - Programma 2A: Vestigingsklimaat: G-Kracht
  - Programma 9: Integratie en Emancipatie

***

II. ONDERWIJS EN WELZIJN

Concept-agenda: O&W nr.
Datum: 5 november 2009
Tijd: 15.15 – 16.15 uur
Plaats: Oude raadzaal
Voorzitter: D. Jager
Commissiegriffier: Wolbert Meijer ☎ 367 7726
E-mail: w.meijer@griffie.groningen.nl

A. ALGEMEEN DEEL

- A.1. Mededelingen
- A.2. Vaststelling agenda

B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting 2010
  - Programma 6: (A) Onderwijs en Jeugd, (B) Welzijn en Zorg
  - Programma 7: Gezondheid
  - Programma 8: (A) Sport en (B) Cultuur
  - Paragraaf 10: WMO

Agenda raadscie. Ruimte en Wonen 5 november 2009

III. BEHEER EN VERKEER

Concept-agenda: B&V nr.
Datum: 5 november 2009
Tijd: 16.30 – 17.30 uur
Plaats: Oude raadzaal
Voorzitter: K.A. Hazewinkel
Commissiegriffier: Fimke Hijlkema ☎ 367 7689
E-mail: f.hijlkema@griffie.groningen.nl

A. ALGEMEEN DEEL

- A.1. Mededelingen
- A.2. Vaststelling agenda

B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting 2010
  - Programma 2B: Vestigingsklimaat: Verkeer en Vervoer
  - Programma 3: Leefomgeving
  - Programma 5: Duurzame ontwikkeling

***

IV. RUIMTE EN WONEN

Concept-agenda: R&W nr.
Datum: 5 november 2009
Tijd: 17.45 – 18.45 uur
Plaats: Oude raadzaal
Voorzitter: H.F.B. van der Heijdt
Commissiegriffier: Marleen Stoutjesdijk ☎ 367 7722
E-mail: marleen.stoutjesdijk@griffie.groningen.nl

A. ALGEMEEN DEEL

- A.1. Mededelingen
- A.2. Vaststelling agenda

B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting 2010
  - Programma 4: Woonklimaat en Cultuurhistorie
  - Paragraaf 6: Grondbeleid
  - Paragraaf 9: Stadsdeelprogramma 2010

Agenda raadsce. Ruimte en Wonen 5 november 2009

V. FINANCIËN EN VEILIGHEID

Concept-agenda: F&V nr.
Datum: 5 november 2009
Tijd: 20.00 – 22.30 uur
Plaats: Oude raadzaal
Voorzitter: J.A. Marion
Commissiegriffier: Wolbert Meijer ☎ 367 7726
E-mail: w.meijer@griffie.groningen.nl

A. ALGEMEEN DEEL

- A.1. Mededelingen
- A.2. Vaststelling agenda

B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Raadsvoorstel Gemeentebegroting 2010 (m.n. paragrafen en financieel perspectief)

Bij commissievergaderingen kunt u gebruik maken van het spreekrecht bij de inhoudelijke agendapunten en de rondvraag. U krijgt dan drie minuten de gelegenheid de raadsleden te vertellen hoe u over een onderwerp denkt. Voor aanmelding en informatie kunt u terecht bij de commissiegriffier.

Raadsvoorstel - Gemeentebegroting 2010

RAADSVOORSTEL:

2009-2010

Ons kenmerk: BD 09.2058181

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Gemeentebegroting 2010

Groningen,

Aan de raad,

1. Inleiding.

Hierbij wordt u ter vaststelling aangeboden de gemeentebegroting 2010. Hierin zijn tevens opgenomen de voorstellen nieuw beleid 2010.

De programmabegroting kent een nieuwe structuur. Die structuur hebben we voor het eerst bij de rekening 2008 toegepast. We gebruiken deze structuur nu ook voor de begroting 2010. Het doel hiervan is onze beleidsdoelen en de activiteiten waarmee we die doelen willen realiseren beter inzichtelijk te maken.

Uw raad blijft budgetten autoriseren op productgroepniveau.

2. Minimumniveau van de AER.

In de begroting 2010 zijn alle risico's opgenomen, waarover definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden, met uitzondering van het Forum. Verder wordt de weerstandscapaciteit verhoogd voor de onvermijdelijk op ons afkomende verhoging van de garantstelling Meerstad en voor de ontwikkelingen Suikerunie. Deze projecten zijn nog wel afweegbaar, maar de risico's dienen zich dan evenzeer aan. Resteren nog de grote toekomstige infrastructurele projecten, waarover de besluitvorming nog niet is afgerond. Het betreft de Ringwegen en de Regiotram. Deze risico's zijn niet in de begroting 2010 opgenomen. Bij de definitieve besluitvorming zullen de effecten op het weerstandsvermogen worden betrokken. We willen daarom het minimum van de Algemene egalisatiereserve (AER) verhogen van 12 miljoen euro naar 18 miljoen euro.

Het minimum niveau wordt bereikt door het huidige minimum niveau van 12 miljoen euro te verhogen met de storting van het saldo van de meerjarenbegroting 2007-2010 van 4,2 miljoen euro en vrijval van claims van 1,8 miljoen euro. De AER komt daarmee op het gewenste minimumniveau van 18 miljoen euro.

3. Verkoop Essent aandelen.

Het Duitse energiebedrijf RWE betaalt 950 miljoen euro minder voor Essent omdat EPZ (waarin onder andere de kerncentrale Borssele is opgenomen) voorlopig eigendom blijft van de provincies en gemeenten. Dit betekent dat de gemeente Groningen aan directe opbrengst van de verkoop Essent geen 86 miljoen ontvangt,

Raadsvoorstel - Gemeentebegroting 2010

2

maar 76,8 miljoen euro. Het rente-effect hiervan is ongeveer 163 duizend euro nadelig.

De directe verkoopopbrengst wordt gebruikt voor ons aandeel in de regionale bijdrage. Het gaat om 80 miljoen euro. De afgelopen periode hebben we uit dividend inkomsten van Essent een bedrag van 12 miljoen euro gespaard. Er is dus nog een bedrag van 68 miljoen euro nodig. Deze kan worden gefinancierd uit de directe verkoopopbrengst van Essent. Bij uw besluitvorming over het convenant regio-specifiek pakket Zuiderzeelijn heeft u besloten de komende jaren 80 miljoen euro beschikbaar te stellen uit de jaarlijkse dividenden en superdividenden van Essent. Omdat de volledige 80 miljoen euro daarmee gefinancierd is, is het niet langer nodig de dividenden Essent te reserveren.

Bij het Raamwerk Regiorail hebben we aangeven dat het resterende deel van de directe verkoopopbrengst (na aftrek wat nodig is voor de eigen bijdrage van 80 miljoen euro) wordt ingezet voor het Raamwerk Regiorail. Doordat de directe verkoopopbrengst lager is dan eerder verwacht, valt een gedeelte van de dekking voor het Raamwerk Regiorail weg. Het gaat om bijna 10 miljoen euro. Hier staat tegenover dat het aandelenkapitaal in EPZ behouden blijft. Wij stellen u voor de jaarlijkse dividend- en rente inkomsten uit Essent, EPZ, Enexis en Essent Milieu die nog niet in het meerjarenbeeld zijn opgenomen in te zetten voor de resterende dekking van het Raamwerk Regiorail.

De volgende onderdelen zijn reeds in het meerjarenbeeld verwerkt:

Dividend Enexis 2010 voor een bedrag van 570 duizend euro. We stellen voor het dividend Enexis vanaf 2011 in te zetten voor de financiering van het Raamwerk Regiorail.

Rente lening Enexis voor een bedrag van 1,5 miljoen euro in 2010 tot en met 2012.

De gemeente ontvangt jaarlijkse rente over de lening aan Enexis die wordt overgenomen van Essent Holding. Vanaf 2013 kan de te ontvangen rente worden ingezet voor de financiering van het Raamwerk Regiorail. De hoogte hiervan is afhankelijk van het tempo waarin Essent de lening aan de aandeelhouders aflost.

Rente reservering vrijwaringen en garanties voor een bedrag van 0,5 miljoen euro in 2010. Essent heeft een deel van de verkoopopbrengst vooralsnog gereserveerd, zodat hiermee risico's kunnen worden opgevangen. Zolang hier geen beroep op wordt gedaan ontvangen de aandeelhouders hier rente over. Vanaf 2011 kan de ontvangen rente worden ingezet voor de Regiorail.

Daarnaast ontvangen we naar verwachting jaarlijks dividend van Essent Milieu en EPZ. Op dit moment kunnen we nog geen inschatting maken van de omvang hiervan. Deze inkomsten zijn ook nog niet in het meerjarenbeeld opgenomen. Ook deze inkomsten willen we reserveren ter financiering van het Raamwerk Regiorail totdat het volledige raamwerk gedekt is.

Raadsvoorstel - Gemeentebegroting 2010

3

Wij stellen u voor te besluiten:

- I. de gemeentebegroting 2010 vast te stellen;
- II. de kredieten voor routine-investeringen van diensten (het overzicht staat in paragraaf 4.4 Investingen en financiering van de gemeentebegroting);
- III. het minimumniveau van de AER vast te stellen op 18 miljoen euro;
- IV. de directe opbrengst van de verkoop van Essent in te zetten voor de gemeentelijke bijdrage aan het Regiospecifieke pakket van 80 miljoen euro en het restant (8,8 miljoen euro) in te zetten voor het Raamwerk Regiorail;
- V. de jaarlijkse rente- en dividendinkomsten die betrekking hebben op Essent, Essent Milieu, Enexis en EPZ, die nog niet zijn opgenomen in het financieel meerjarenbeeld, in te zetten voor het Raamwerk Regiorail totdat het tekort van circa 10 miljoen euro is gedekt;
- VI. uw besluit van 23 april 2008 om de komende 12 jaar 80 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het Regiospecifieke pakket, in principe te dekken uit de jaarlijkse dividenden en superdividenden Essent, in te trekken.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

H.P. Bakker.